

Joensuun seudun joukkoliikennestrategia 2030

SEUJOUKJ 18.02.2025 § 5

181/00.01.02.00/2025

Joensuun seudun joukkoliikennestrategia 2030 -työhön haettiin Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin valtionavustusta loppuvuodesta 2023. Työ käynnistettiin helmikuussa 2024 heti myönteisen valtionavustuspäätöksen jälkeen.

Strategiatyötä lähdettiin tekemään, koska alueen kunnat ovat vuoden 2023 aikana nostaneet selvitettäväksi asiaksi esille JOJO-joukkoliikenteen kehittämisen suunnan. Strategian tärkeyttä korostaa myös se, että joukkoliikenteeseen kohdistuvilla toimenpiteillä Joensuun kaupunki ja seudun muut kunnat voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa hiilineutraalisuustavoitteen toteutumiseen.

Työssä määriteltiin vuoden 2030 visio ja tavoitetila sekä ohjeelliset toimenpiteet ohjaamaan Joensuun seudun joukkoliikenteen eli JOJO:n kehittämistä, rahoitusta, toimenpiteitä, markkinointia ja viestintää Joensuun kaupungissa sekä Kontiolahden ja Liperin kunnissa vuosina 2025-2030. JOJO:n viime vuosien myönteisen kehityskulun halutaan jatkuvan ja siihen panostetaan käytettävissä olevin keinoin. Työssä on tunnistettu JOJO:n potentiaali ja sen kehittämismahdollisuudet.

Hankkeen työryhmään ovat kuuluneet Joensuun kaupungista Rasmus Nousiainen (pj.), Timo Lappi, Marja-Leena Inkinen-Remes, Patrik Hämäläinen ja Henna Palovaara sekä konsulttina toimineesta Ramboll Finland Oy:stä Reijo Vaarala, Otso Alasko, Roope Palomaa ja Laura Kämäräinen. Työryhmä kokoontui hankkeen aikana yhteensä seitsemän kertaa.

JOJO:n vision ja tavoitetilan 2030 sekä kehittämissuuntien kartoittamiseksi pidettiin 11.6.2024 työpaja, johon oli kutsuttuina Joensuun, Kontiolahden, Liperin ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenteen ja maankäytön asiantuntijoita. Luonnosvaiheen raportista pyydettiin tammikuussa 2025 kommentit alueen kuntien ja seudullisen joukkoliikennejaoston edustajilta.

Työn tavoitteena oli määrittää JOJO:n vuoden 2030 visio ja sitä tukevat tavoitteet ohjaamaan joukkoliikenteen kehittämistä, rahoitusta, toimenpiteitä, markkinointia ja viestintää Joensuun kaupungissa sekä Kontiolahden ja Liperin kunnissa vuosina 2025-2030. JOJO:a koskeva edellinen kehittämisohjelma valmistui vuoden 2020 alussa. ”Joensuun kestävä liikuminen ja JOJO-joukkoliikenteen kehittämisohjelma 2025” antoi suuntaviivat nykyiselle joukkoliikenteen kehittämiselle ja se on joukkoliikenteen osalta pääosin hyödynnetty.

”JOJO on selkeä ja helppokäyttöinen. Matkamäärät kasvavat” on vuoden 2030 visio. Vision mukaisesti vuonna 2030 JOJO:n kulkumuoto-osuus kaikista joensuulaisten, kontiolahtelaisten ja liperiläisten matkoista on 3,5 % ja JOJO:n matkamäärät ovat 30 % suuremmat vuoteen 2024 verrattuna. Tämä edellyttää palvelutason nostamista vähintään kasvavan kysynnän mukaisesti, JOJO:n selkeyden ja käytön helpottamista, kasvavia lipputuloja sekä vähintään vuoden 2024 rahoituksen tason säilyttämistä. Vision mukainen tavoitetila on mahdollinen, mutta se on myös erittäin haasteellinen. Ihmisten mielikuva JOJO:sta tulee olla korkea, mitä helpotetaan myös viestinnän keinoin.

Työssä laadittu kehittämisohjelma sisältää viisi pääryhmää, joita ovat:

1. liikenteelliset toimenpiteet
2. toimintaympäristöön liittyvät toimenpiteet
3. maankäyttöön liittyvät toimenpiteet
4. viestinnälliset toimenpiteet
5. hallinnolliset ja organisaationalliset toimenpiteet.

Liikenteellisiä toimenpiteitä ovat JOJO:n palvelutasotavoitteiden päivittäminen, Waltti lippu- ja maksujärjestelmän tarkistaminen, ajosuoritteiden nostaminen, kuntakohtaisen kustannusjaon tarkastelu, linjaston tarkistaminen ja sen kilpailuttaminen.

Toimintaympäristön toimenpiteet kohdistuvat vilkkaimpien pysäkkien varustelun parantamiseen, joista esimerkkinä mainittakoon odotuskatosten ja -tilojen lisäksi informaation ja matkaketjujen toimivuuden parantaminen. Maankäytön suunnittelun osalta korostetaan asuntojen, työpaikkojen ja palveluiden sijoittamista laatukäytävien varsille sekä yleiskaavan määräyksissä laatukäytävien huomioon ottamista.

Viestinnälliset toimenpiteet edellyttävät lisää henkilöresursseja joko koko- tai osa-aikaisesti. Muutoinkin JOJO:n vuoden 2030 visio ja tavoitteet, kasvavat matkamäärät, toiminnan kehittäminen sekä toimenpiteiden vaikutusten seuranta kaipaavat hallintoon jo nykyisin lisäresursseja. Lisäresurssien tarve kasvaa edelleen, jos JOJO:n järjestämän liikenteen määrä kasvaa tai JOJO:on lisätään muita velvoitteita kuten esim. nykyistä enemmän kuntien koulukuljetuksia.

Joensuun seudun joukkoliikennestrategia 2030:n pyydettiin lausunnot Liperin ja Kontiolahden kunnalta sekä Joensuun kaupunginhallitukselta. Liperin ja Kontiolahden kunnat lausuivat molemmat samoin: Visio on selkeä ja kannatettava. Hyvä, että joukkoliikennettä kehitetään määrätietoisesti ja tavoitteellisesti kohti visiota. Vallitsevan tiukan taloustilanteen vuoksi olisi tärkeää, että matkustajamäärät ja lipputulot kasvavat, ettei kuntien rahoituksen määrää tarvitsisi merkittävästi lisätä.

Joensuun kaupunginhallitus lausui, että Joensuun seudun joukkoliikennestrategiassa esitetyt visio ja tavoitetila sekä kehittämisohjelman pääryhmät tukevat osaltaan Joensuun kaupunkistrategian toimeenpano-ohjelmien, erityisesti ilmasto-ohjelman ja asuntopoliittisen ohjelman toteuttamista. Osa esitetyistä toimenpiteistä, kuten esimerkiksi lippu- ja maksujärjestelmän uudistus ovat jo aiemmin hyväksytyt toteutettavaksi. Myös strategiassa esitetty, maankäyttöön liittyvät toimenpiteet on jo aiemmin otettu vahvasti mukaan maankäytön kehittämisohjelmiin ja ne ovat mukana myös käynnissä olevassa Joensuun seudun yleiskaavatyössä.

Joensuun kaupunginhallitus lausui lisäksi, että joukkoliikennestrategian toimenpiteiden eteneminen ja niiden toteutuminen voidaan nähdä suurelta osin realistisena. Strategiassa esitetty viestinnän tehostaminen on tärkeä tekijä JOJO-joukkoliikenteen tunnettuuden ja täten matkustajamäärien lisäämisessä. Strategian ja kehittämisohjelman toteutuksessa on kuitenkin otettava huomioon kuntien taloudelliset mahdollisuudet niin henkilöresurssin lisäämismahdollisuuksien kuin toimintaympäristön toimenpiteiden toteutuksen osalta. Joensuun kaupunki hyväksyy osaltaan esitetyn luonnoksen Joensuun seudun joukkoliikennestrategiasta 2030.

Valmistelija: liikennejärjestelmäinsinööri Rasmus Nousiainen

Liikennejärjestelmäinsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

hyväksyä päätöksen liitteenä olevan Joensuun seudun joukkoliikennestrategia 2030:n.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.